

Vanuit de gemeenteraad van: Hellendoorn
Namens de fractie en schaduwfractie Lokaal Hellendoorn
Ingediend de datum : 24-11-2020

Onze bedenkingen RES Twente aan de invulling van het Klimaatakkoord

Geachte stuurgroep RES Twente,

Allereerst onze complimenten voor de enorme hoeveelheid werk die is verzet om onderzoek te doen en tot dit rapport te komen.

Overwegende dat: ook de gemeente Hellendoorn haar verantwoordelijkheid moet nemen voor het bijdragen aan de doelstelling van 1,5 TWh voor Twente.

Wat in de bijeenkomsten van RES Twente vaak is benoemd, is het Twentse “noaberschap”. Dit zal zeker een positieve bijdragen hebben in deze processen. We moeten ervoor waken dat het “noaberschap” waar we allen trots op zijn, door de energietransitie niet onder druk komt te staan of uit elkaar valt. Dat grondeigenaren die de gronden beschikbaar stellen voor grootschalige opwek en aanwonenden niet tegenover elkaar komen te staan, zoals in Drenthe is gebeurd. Dat gemeentes die aan elkaar grenzen samen om tafel gaan, kan verhelderend werken en veel problemen en discussies voorkomen. Voor bijvoorbeeld Hellendoorn zijn naast de Twentse gemeentes; ook de Sallandse gemeentes Raalte en Ommen belangrijk.

Zie hieronder onze opmerkingen bij de verschillende onderwerpen.

Duurzame Energie Visie Lokaal Hellendoorn

Door de Corona pandemie is het overleg onder de inwoners in grote delen van de gemeentes nauwelijks of moeizaam van de grond gekomen. Meer tijd geven en nemen voor een duurzame energie visie zal de plannen beter maken en zorgen voor meer draagvlak. Alle studies rond belemmeringen m.b.t. het opwekken van duurzame energie, wijzen op het essentiële belang van draagvlak onder de bevolking.

Energiebesparing:

Wat ons betreft zou veel sterker de nadruk moeten liggen op energiebesparing. Daarover lezen we weliswaar wel iets, is onvoldoende. Besparen is meestal veel goedkoper dan duurzaam opwekken en distribueren. Bovendien ondervangt het de noodzaak aan opslag, er zijn (weliswaar karige) subsidies voor isolatie van woningen en gebouwen. Een grote en langdurig aanhoudende communicatiecampagne, om bewustwording te stimuleren bij consumenten over hun energieverstopping en de winst die isolatie kan opleveren voor het milieu moet naar onze mening nog veel meer plek krijgen. Gemeentebreed of wijkgerichte warmtescans zouden hierbij een goede hulp zijn. Wij pleiten voor grote inzet op frequente voorlichtingscampagnes door de gemeenten richting de burgers.

Elektriciteit:

Wat betreft toekomstige en potentiële projecten houdt Lokaal Hellendoorn vast aan de toepassing van de zonneladder: zonnepanelen eerst op daken, langs de N-wegen en spoorlijnen, vervolgens op de arme gronden. Gelukkig staat de zonneladder, in tegenstelling tot het Hellendoorn beleid, in de RES-Twente en in Provinciaal beleid wel beschreven.

Wij vinden het demotiverend werken, dat de opbrengst van de ondertussen vele zonnepanelen op de particuliere daken, niet worden meegeteld in de beoogde doelstelling voor 2030.

Deze zonnepanelen produceren door innovatie steeds meer elektriciteit

Dit werkt voor de inwoners demotiverend omdat hun inbreng blijkbaar niet toe doet. Naar de bevolking toe, is het veel duidelijker, de opbrengst van 15 % die van particuliere daken wordt verwacht, in de opgave mee te nemen. Dit bevordert ook de zo nodige discussie over de energietransitie en ondersteunt de transitie naar particulier elektrisch vervoer. (zelf opgewekte groene stroom ipv salderen)

Er zouden subsidie regelingen moeten komen, om daken van schuren en bedrijfshallen te verstevigen om zo de grote dak oppervlakten maximaal te kunnen benutten. Eventueel in relatie met het opruimen van asbest daken.

Projecten zoals zonnepanelen langs de N35 Wierden-Nijverdal hebben onze voorkeur. Ons voorstel is deze uit te breiden langs de N35 Nijverdal-Raalte en de spoorlijn Raalte-Wierden (±16 km). Dit kan ook voor Pro-Rail interessant zijn, in relatie tot elektrische treinen. Tevens zal door deze geluidsschermen, het geluid van de treinen en het verkeer, een stuk minder zijn op de Sallandse Heuvelrug en in het Wierdense veld.

Het zou goed zijn als de paraplu RES Twente en de provincie hierin kartrekker worden of in ieder geval de eerste aanzet voor kunnen geven zodat dit van de grond komt.

Windenergie:

Volgens Lokaal Hellendoorn zijn de mogelijke gezondheid problemen van mens en dier onvoldoende onderzocht. Om die reden moet het plaatsen van windturbines in onze regio niet eerder plaats vinden dan dat hier volstreekte helderheid over is.

De huidige Nederlandse geluidsnorm, waarbij in de praktijk de steeds hoger wordende windturbines op ongeveer 400 mtr. van bewoonde bebouwing worden geplaatst, wordt te krap. Omdat daarbij volgens (ook door RIVM) erkende studies 8 a 9 % van de omwonenden “perioden van ernstige hinder zullen ondervinden”. De recente samenvatting van buitenlandse studies van het RIVM, stelt ook dat de hinder van windturbines primair samenhangt met de afstand tot bewoonde bebouwing.

Biomassa:

De Fractie van Lokaal Hellendoorn is tegenstander van energie opgewekt uit biomassa. Geeft een te hoge uitstoot van koolstofdioxide, met als gevolg een kaalslag van bossen onder meer in de Baltische Staten en de USA. Daarnaast staat nu wel vast dat een biomassacentrale veel overlast voor de omgeving geeft. Het planbureau voor de leefomgeving begint in zijn laatste rapport terecht ook te twijfelen.

Energieopslag:

Ook over de opslag van energie lezen we in de concept RES bijna niets. Wij stellen vast dat investeren in zonne- en windenergie onvoldoende is, als niet tegelijkertijd wordt gewerkt aan goede opslag, zodat er gedurende het gehele jaar voldoende capaciteit beschikbaar zal zijn. Met name in de maanden september t/m november is er van beide namelijk te weinig capaciteit. Wij pleiten dus voor het toevoegen van een hoofdstuk over energie opslag, voor het garanderen van voldoende capaciteit gedurende alle seizoenen van het jaar.

Transport van elektriciteit:

Op een recente informatieavond werd ons door de voorlichting van Enexis duidelijk gemaakt, dat het door de grote pieken in opwek van duurzame energie (alles in enkele uren per dag) een enorme opgave wordt het elektriciteit netwerk hierop aanpassen en uit te bouwen. Zeker met de ambitie van 1,5 TeraWatt in 2030 voor Twente.

Alternatieve mogelijkheden:

Wij vinden, dat bij de transitie van aardgas, naast groengas ook op alternatieve warmtebronnen moet worden ingezet. Zodat we op termijn (dat zal waarschijnlijk pas na 2030 kunnen) de bestaande

infrastructuur van het aardgasnetwerk voor transport van waterstof kunnen gebruiken. Dit kan worden geproduceerd met energie van windmolens op zee en van overschotten door opwekking uit zon en wind op land. Waterstof zal een goede oplossing zijn voor de opslag van energie. Het zou jammer zijn als het bestaande aardgasnetwerk in onze regio dan al is getransformeerd naar iets anders. Waardoor we kansen op termijn mislopen of alles veel kostbaarder wordt. Daarnaast pleiten wij voor veel meer inzet op verdiepend bodemonderzoek door het Rijk en ontwikkeling van geothermie en aquathermie.

Groot verbruikers:

Bij het totale gebruik van energie door grootverbruikers in de gemeentes, zijn de verbruiken van de toenmalige grijze energie geteld. Echter steeds meer multinationals als bijvoorbeeld Unilever, hebben de laatste jaren volop ingezet op groene energie. In onze gemeente Hellendoorn is Ben en Jerry's een grootgebruiker van energie, maar ze hebben wel geïnvesteerd in windenergie op de Noordzee. Bovendien hebben ze een eigen bio-vergister, voor het produceren van biogas. Middels het afvalwater van hun fabriek wordt biogas geproduceerd, hetgeen ze gebruiken om warmte op te wekken voor het productieproces van ijs. Echter nu telt deze groene energie niet mee, daar dit deels opgewekt wordt buiten de gemeente en de verbruik cijfers blijven dus staan. Dit geeft ons inziens een scheef beeld van de cijfers, terwijl dit bedrijf 100% energie neutraal is.

Immers de concept-RES, is bijdrage van Twente aan de invulling van het Klimaatakkoord. Het doel is toch om gezamenlijk als RES Nederland onze klimaat doelstellingen te behalen. Vervolgens zijn verdeeld over de regio's 30 RESSEN ontstaan, waaronder de RES Twente waar wij deel vanuit maken. Dan is het toch niet te rijmen dat deze groene energie niet mee telt.

Wijkuitvoering-warmteplannen

RES Twente richt zich grotendeels op de focus van grootschalige elektriciteitsopwekking en het warmte netwerk. Door de beperkte transportcapaciteit en onvoldoende uitgewerkte plannen voor grootschalige opslag en (re-) distributie, denken wij, dat de aandacht voorlopig meer op punt het warmte netwerk gericht dient te worden. Aandacht hiervoor moet er wel blijven. Het lijkt ons goed de pijlen te gaan richten op de wijkuitvoerings- warmteplannen. Ons streven is dat we in 2025 voor de particuliere huizen, gebouwd voor het jaar 2000, in beeld hebben hoe ver het staat betreft de warmtetransitie. De isolatiewaardes van huizen gebouwd voor 2000 liggen namelijk een stuk lager. Ons voorstel is om bewoners te ondersteunen met een plan van aanpak en subsidiemogelijkheden. Dit zou met hulp via een wijkaanpak en door opschaling van energieloketten, woningcoaches en duurzaamheidsambassadeurs kunnen worden gerealiseerd. De regie hierin zou dan bij de gemeentes moeten liggen. Wat betreft de huurwoningen, dit zal via wooncorporaties moeten lopen. Hierin kan gezamenlijk worden opgetrokken; schaalvergroting geeft kansen.

Energie Twence:

In het jaarverslag van 2019 is te lezen dat Twence de ambitie heeft om in 2025 50% van het aardgas gebruik van de deelnemende gemeentes als groengas op te wekken en daarnaast 50% van het elektriciteit verbruik duurzaam op gaan wekken.

Dit ambitieuze plan kan niet los worden gezien van al de plannen van gemeentes .

De vraag is dan ook hoe worden deze plannen geïntegreerd .

De aandeelhouders (Twentse gemeentes) mogen naar rato van hun aandeelhouderschap de duurzame energie prestatie van Twence aan zichzelf toerekenen.

De keuze om onze duurzame energie prestatie om te rekenen naar CO²-reductie doelstellingen is aan de gemeente zelf.

Als Lokaal Hellendoorn vinden wij dat deze groen opgewekte energie mee geteld moet worden Hierdoor hoeven we minder te investeren in grootschalige opwek en meer om eventueel te kunnen besteden aan het verduurzamen van woningen.

Proces:

Het creëren van draagvlak onder de bevolking, voorkomen van een versnipperd landschapsbeeld en samenwerking binnen de RES, voor wat betreft grootschalige ontwikkelingen dienen uitgangspunt te blijven.

Wij menen dat de uitwisseling van verschillende duurzame bronnen mogelijk is, met gelijkblijvende bijdrage per gemeente. (En niet simpelweg de optelsom van bijdragen naar oppervlak van de gemeenten). Ook vinden we het onbegrijpelijk dat de ambitie voor warmte van maar liefst 52% uit biogas/biomassa bestaat. Daar moet een veel groter accent komen op besparing en moeten nieuwe ontwikkelingen op gebied van waterstof en ammoniak, als dragers en ook geothermie en andere bronnen worden meegewogen.

Draagvlak en inwonersparticipatie:

Problemen bij het fysiek bij elkaar kunnen komen vanwege corona. Tijdsdruk van bovenaf zet hakken in het zand bij inwoners en geeft onvoldoende ruimte voor zorgvuldige participatieprocessen. Concreet vragen wij om uitstel.

Tot zover onze Bedenkingen RES Twente aan de invulling van het Klimaatakkoord.

Graag zouden wij van de stuurgroep RES Twente een reactie ontvangen voor d.d. 11-12-2020

Namens fractie/schaduwfractie Lokaal Hellendoorn,

Thea ten Have
Annemarie Dubbink
Hetty Ligtenberg-Grondman
Matthijs Knobben
Frans Runneboom
Jan Veneman
Gerard ter Horst